

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ НА РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

доц. Мішеніна Н.В., студент Шевцов С.В.

Світова фінансово-економічна криза охопила багато країн. Найбільш відчутними проявами кризи в Україні стали: параліч платіжно-розрахункової системи та криза банківської ліквідності; зменшення доходів бюджету та валютних надходжень при значному накопиченні зовнішньої та внутрішньої заборгованості; прискорений спад виробництва, обсягів ВВП та інвестицій; скорочення імпорту та експорту; зменшення реальних доходів та рівня життя населення, безробіття.

Міжнародна організація праці ще в листопаді 2008 р. пропонувала ряд рекомендацій з метою пом'якшення й подолання світової фінансово-економічної кризи та її соціальної складової. Що стосується України, то для того, щоб переломити існуючу негативну тенденцію, потрібно вжити системних заходів для радикальної трансформації соціальної сфери в рамках соціальної держави на ринкових засадах. Навіть за невизначеності стратегічної мети та тактичних інструментів її реалізації є безальтернативні державні пріоритети, які мають бути реалізовані в першу чергу. Серед таких пріоритетів – пенсійна реформа, відновлення соціальної інфраструктури, підвищення рівня доходів громадян.

Зокрема, на загальнодержавному рівні необхідно:

➤ ухвалити, на підґрунті національного соціального діалогу, соціальну доктрину як фундамент соціальної стратегії, що формується державою, з визначенням стратегічних і тактичних економічних та соціальних цілей держави, ключових питань та суперечностей соціальної сфери, концепції соціальної політики, механізмів та засобів вирішення важливих соціальних завдань;

➤ з метою приведення соціальних зобов'язань уряду у відповідність з економічними можливостями держави – провести повну «інвентаризацію» існуючого соціального законодавства;

➤ за кожним законом соціальної сфери закріпити джерело фінансування, зокрема, кошти бюджетів різних рівнів, кошти соціального страхування, а також альтернативні джерела. Перенести фінансові витрати на соціальну сферу з державного на регіональний рівень. На законодавчому рівні впровадити чітке правове розгалуження компетенції за рівнем виконавчої влади, забезпечити відповідність між виконуваними функціями та необхідними ресурсами, визначити відповідальність всіх рівнів державної влади при реалізації соціальної політики;

➤ запровадити інструменти забезпечення адресності соціальної політики, чітко її спрямування на ті соціальні прошарки, які безпосередньо потребують державної підтримки, зокрема: визначити чіткі та прозорі критерії адресності в наданні основних видів соціальної допомоги; визначити оптимальні форми соціальної допомоги (грошова, не грошова, натуральна) для різних цілей; запровадити механізми контролю за цільовим використанням допомоги тощо;

➤ розробити та впровадити науково обґрунтовану програму розвитку трудового потенціалу, реалізація якої дасть змогу створити передумови для формування якісно нового трудового резерву, адекватного перспективним потребам національної економіки та її конкурентоспроможності;

➤ запровадити механізми визначення політики доходів, які стримуватимуть подальшу соціальну та економічну поляризацію суспільства;

➤ посилити контроль за дотриманням законодавства про працю при скороченні робочих місць та вивільненні працівників, щоб виключити, зокрема, випадки звільнення працівників без дотримання норм законодавства стосовно їх належного соціального захисту;

➤ в умовах фінансово-економічної кризи утриматися від необґрунтованого (штучного) скорочення чисельності працівників бюджетної сфери як фактора, що негативно позначиться на стані ринку праці, соціальній захищеності та рівні життя населення.

Наразі найважливішими завданнями у сфері соціальної політики є суттєве підвищення її ефективності, концентрація зусиль на вирішенні найбільш гострих соціальних проблем, опрацювання нових механізмів реалізації соціальної політики, що забезпечує скорочення невиправданих бюджетних витрат, та більш раціональне використання фінансових і матеріальних ресурсів соціальної сфери.

З метою мінімізації негативного впливу економічної кризи на розвиток вітчизняного ринку праці необхідно створити умови для макроекономічної стабілізації за рахунок проведення дієвих структурних реформ в економіці, змін у фіскальній та регуляторній політиці, спрямованих на поживлення виробництва, залучення інвестиційних ресурсів, підтримку національних товаровиробників, стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу, збереження існуючих та створення нових робочих місць. У сфері зайнятості необхідно забезпечити дієвість процесу реструктуризації зайнятості; трансформацію галузевої структури зайнятості в бік збільшення частки зайнятих у обслуговування бізнесу, сфері послуг, інформації; сприяти розвитку само зайнятості та зайнятості на малих та середніх підприємствах; підвищувати трудову мобільність, застосовувати гнучкі режими зайнятості.